

Tussen doodsangst en levenslust

- Een persoonlijk leesverslag van het toneelstuk *Marie-L* van Hans van den Boom -

Op verzoek van de redactie van Lucifer las theatermaker Lotte van den Berg het toneelstuk Marie-L van Hans van den Boom. Dit ging vorig seizoen bij theatergroep Stella den Haag in première in de regie van Van den Boom. Lotte van den Berg beschrijft op een zeer persoonlijke manier wat dit toneelstuk bij haar losmaakt.

Lotte van den Berg

Marie L. is 13 jaar oud.

Marie L. weet dat ze dood gaat.

Met heldere beelden beschrijft Hans van den Boom een delirium. Een delirium van een jong meisje. Als in een droom komt ze bij je naar binnen gelopen, dat meisje met haar versierd infuusje. Ze neemt je mee in een wereld tussen werkelijkheid en fantasie. Tussen levenslust en doodsangst.

In een klein ziekenhuis achter de maïsvelden maken we haar laatste dagen mee. Een jonge soldaat staat plots aan haar bed. De dokter doet een hond na. Het meisje van zaal zes houdt een spreekbeurt over ezels. De frisdrankautomaat zoemt. Een engel wacht geduldig. De beelden volgen elkaar op. Verrassend en indringend. De doodsstrijd van Marie L. wordt niet met medelijden beschreven. Hard en meedogenloos is alles wat haar overkomt. Liggend in haar bedje met cellofaan op haar buik en onderzetters op haar benen.

Ik heb bewondering voor de manier waarop Hans van den Boom schrijft, voor de manier waarop hij theater maakt. In een wirwar van associaties en gedachten zoekt hij zijn eigen logica. Hij heeft geen houvast. Hij heeft alleen zijn eigen fantasie, zijn eigen verbeeldingskracht om in te geloven. Het is moeilijk om op die manier te maken. Je moet jezelf serieus durven nemen. Je observaties en associaties bewaren en koesteren. Alles kan betwijfeld worden. Alles is te relativieren. Maar soms is het noodzakelijk dit juist niet te doen. Als je woorden geeft aan diepe gevoelens en beelden maakt die vertellen wat er in je leeft, moet je kwetsbaar durven zijn. Je moet kwetsbaar zijn en lef hebben.

Van hem kan ik iets leren. Dat dacht ik toen ik het las. Zijn woorden zijn eerlijk. Zijn beelden helder. Ze voeren je mee naar onbekend terrein. Je moet je eraan overgeven en zonder verwachting kijken. In het hele gewone vermoedt Hans van den Boom een gevoelsleven dat iedereen herkent. Zijn beeldtaal en zijn woorden zijn van nu, het gevoel dat hij hiermee teweegbrengt is van alle tijden.

Hans van den Boom maakt een kindervoorstelling over de dood. Een confronterende voorstelling. Toch lijkt het hem er niet om te gaan een uitspraak te doen over de manier waarop we met de dood omgaan. Hij verliest zich niet in een statement over het perfectionisme van de moderne tijd, over de totale ontkenning van het verval. Hij spreekt geen oordeel uit. Hij hoopt niet te verbeteren. Hij toont zoals het is en altijd zal zijn. Het leven kunnen we niet veranderen. Onze grootste angsten zullen blijven

bestaan. We kunnen proberen ons met die werkelijkheid te verzoenen. We kunnen proberen te kijken naar het leven zoals het is. We kunnen proberen elkaar te vertellen over de pijn.

En toen ging ik dood, zomaar zonder vooraankondiging.

Toen was ik er op eens niet meer.

Misschien is dat wel de enige manier waarop de dood ons kan overvallen. Plotseling en onvermijdelijk. Er is niets dat Marie L. gaat redden. Wat is, zal zijn. Wat komen moet, zal komen. Hans van den Boom heeft niet geprobeerd de dood begrijpelijk te maken, dat is ze niet. Wat hij laat zien, is dat de uren vlak voor de dood net zo zijn als alle andere uren. Net zo levend en verlangend. Marie L. geeft niet op, ze leeft zoals wij allemaal leven. Ze lacht en ze twijfelt, ze vecht. Hans van den Boom heeft zich verdiept in dit meisje en vertelt haar verhaal zonder valse sentimenten. Met bijna hallucinerende beelden beschrijft hij haar dood. Het grijpt je bij de keel.

Er sterven duizenden mensen per dag en toch leeft iedereen alsof hij onsterfelijk is. Misschien is dat wel het grootste wonder van de wereld.

Lotte van den Berg studeerde in 2001 af aan de regieopleiding Amsterdam. Sindsdien werkte ze als freelance regisseur onder andere bij Het Toneelhuis, Huis aan de Amstel en het Noord Nederlands Toneel. Vanaf augustus 2005 zal zij zich vast verbinden aan Het Toneelhuis te Antwerpen.